

Do programu velikonočního koncertu ansámblu OctOpus Vocalis jsme zařadili duchovní skladby autorů různých stylových období, které spojuje důraz na vokální tvorbu, představující důležitou, ne-li převažující část jejich díla. Dramaturgie koncertu také umožňuje porovnat odlišné přístupy k hudebnímu zpracování textů s duchovní tematikou.

Henry Purcell (1659–1695) je předním představitelem anglické barokní hudby a je považován za mistra hudebního vyjádření anglického jazyka. Hymnus **Hear my Prayer, O Lord** (cca 1680–1682) patří mezi jeho konzervativnější díla, v nichž využívá kompozičních postupů vokální polyfonie a capella. Přestože Purcell zhudebnil jediný verš, tvoří skladba působivě vystavěný celek od nástupu jednotlivých hlasů až k závěrečnému homofonnímu osmihlasu. Disonantní prvky zvyšují emocionální napětí a naléhavost této zpívané modlitby.

Manuel de Sumaya (Zumaya) (cca 1678–1755) je zřejmě nejslavnější mexický skladatel období Nového Španělska a představitel pozdního renesančního a raného barokního stylu. Ve skladbách na duchovní texty upřednostňoval klasičtější polyfonii, jejímž typickým příkladem je harmonicky a melodicky bohaté **Ave Regina Caelorum**, členěné do dvou uzavřených částí uvozených vždy duetem altu a tenoru.

Rozsáhlejší je duchovní moteto na latinský text **Tristitia et anxietas** ze sbírky Cantiones Sacrae z roku 1589 od Purcellova předchůdce Williama Byrda (cca 1540–1623). Dílo je často považováno za výraz touhy autora žijícího a tvořícího v atmosféře protestantské Anglie po návratu ke katolické víře. Smutek člověka obracejícího se k Bohu zaznívá naléhavě už v úvodu ve slově „tristitia“ (smutek), které se několikrát opakuje v jednotlivých hlasech. Celá skladba střídající imitační kontrapunkt s homofonními plochami je nabitá emocemi a vnitřním patosem a je ukázkou vrcholné renesanční polyfonie.

V další části programu představujeme duchovní hudbu současných skladatelů, které s dříve jmenovanými autory spojuje důraz na odpovídající hudební vyjádření duchovního textu, který tvoří základ celé kompozice. Polský skladatel expresivních vokálních a instrumentálních děl Paweł Łukaszewski (nar. 1968) je autorem několika skladeb s pašijovou tematikou, mezi které se řadí i šestihlasý sborový cyklus Responsorie Tenebrae z roku 2010, napsaný na zakázku světověznámého vokálního ansámblu The King's Singers. Łukaszewski podle svých vlastních slov usiluje ve svých kompozicích o redukci vyjadřovacích prostředků, svůj styl označuje jako „řeč zvuků“, které jsou ovšem naplněny silným emocionálním nábojem. Dnes zazní třetí část cyklu **Recessit pastor noster**, kde hlavní melodická linka prochází různými hlasy na pozadí rytmizovaného vokálního doprovodu, vrcholem skladby je harmonicky a rytmicky vypjatá střední část.

Českou tvorbu v programu zastupují dvě díla. Cyklus pěti postních motet **Five Lenten Motets** (1977) napsal A. Tučapský (1928–2014) po odchodu do Anglie a věnoval ho památce svých rodičů. Autor, jehož záměrem bylo psát moderní hudbu přístupnou širšímu okruhu posluchačů, pracuje v kontrastu s předchozí skladbou P. Łukaszewského spíše s tradičními výrazovými prostředky, především s širokými melodickými linkami, dynamikou a harmonickými kontrasty, pomocí nichž vzniká výrazově silná paralela mezi velikonoční tematikou utrpení Krista a těžkými okamžiky v životě každého člověka. Cyklus se pravidelně objevuje v repertoáru řady sborových těles, sám autor jej považoval za jedno ze svých nejlepších děl. **Agnus Dei** Martina Franzeho (nar. 1972) vzniklo původně jako samostatná skladba. Později autor zkomponoval další části mše. Missa Brevis, věnovaná Smíšenému sboru Kantiléna, měla premiéru v roce 2009. Téměř minimalisticky pojaté Agnus Dei, inspirované gregoriánským chorálem, pracuje především s dynamickými a harmonickými změnami na pozadí neúprosně se opakujícího jednoduchého hlavního motivu.

Tvorba litevského skladatele Vitautase Miškinise (nar. 1954) je úzce spjatá s jeho působením ve vedení chlapeckého sboru Ažuoliukas. Významnou část jeho sborových skladeb tvoří duchovní díla na latinské texty. V cyklu **Four motets in memory of Maurice Durufle** (2000) pracuje Miškinis se stejným textovým materiálem jako Maurice Durufle v cyklu Quatre Motets sur des Thèmes Grégoriens op. 10 z roku 1960. V cyklu najdeme náznaky gregoriánského chorálu a imitační polyfonní vedení hlasů, základem je pak sám text. Ten je pro Miškinise první a rozhodující inspirací, chápe jej jako zdroj obecně platných pravd nezávislých na příslušnosti k určitému náboženskému vyznání. Velký důraz klade proto na jeho hudební zpracování, ve volbě i v použití hudebních vyjadřovacích prostředků se snaží respektovat význam, melodii i rytmus zhudebněných slov.

BARVY VOKÁLNÍ

HLASY

OctOpus Vocalis

Umělecký vedoucí **Martin Franze**

Program:

**William Byrd,
Henry Purcell,
Antonín Tučapský,
Vitautas Miškinis,
Martin Franze,
Paweł Łukaszewski**

Vstupné dobrovolné

10. 4. 2015 ve 20.00 hod.
Brno | Kostel sv. Maří Magdaleny (Masarykova ulice)

Poděkování:

Římskokatolická duchovní správa
u kostela sv. Maří Magdaleny v Brně

Mediální spolupráce:

Brno
Český rozhlas

www.octopusvocalis.cz

Program

Henry Purcell – Hear my prayer, O Lord

Manuel de Sumaya – Ave Regina caelorum

William Byrd – Tristitia et anxietas

Paweł Łukaszewski – Recessit pastor noster

Antonín Tučapský – Pět motet

Tristis est anima mea

Pater mi

Filiae Jerusalem

Eli, Eli

Pater meus

Martin Franze – Agnus Dei (*z Missa brevis*)

Vytautas Miškinis – Four motets in memory of Maurice Durufle

Ubi caritas et amor

Tota pulchra es

Tu es Petrus

Tantum ergo

OctOpus Vocalis | umělecký vedoucí **Martin Franze**

Soprán: Dana Toncrová, Lenka Herzanová

Alt: Linda Nepivodová, Lucie Kořínková

Tenor: Ivan Nepivoda, Jakub Herzan

Bas: Vít Starka, Petr Janovský

Jádrem ansámblu OctOpus Vocalis je osm zpěváků a umělecký vedoucí, který se také občas ke zpěvu přidá. Repertoár souboru není vymezen žádným obdobím ani žánrem. Vzhledem ke komornímu obsazení se často věnuje skladbám z období renesance, baroka a 20./21. století, ale zabrousí také do kvalitní populární hudby a jazzu.

Většina členů se poprvé setkala v dětském sboru Kantiléna pod vedením Ivana Sedláčka. Od té doby spolupracovali na mnoha projektech, ať už v rámci větších hudebních těles, komorních ansámblů či sólových vystoupení. Rozhodnutí zpívat společně v sólově obsazeném ansámblu pramení především z možnosti interpretovat zajímavé skladby z domácího i světového repertoáru a chuti experimentovat s kompozicemi, jež jsou původně určené pro větší obsazení; v sólovém podání však získávají mnohdy nový rozměr a souvislosti.

OctOpus Vocalis vystupuje na sólových recitálech i v rámci hudebních festivalů. V roce 2014 mimo jiné uvedl na Velikonočním festivalu duchovní hudby v Brně v české premiéře Responsoria Tenebrae polského skladatele Pawla Łukaszewského.

Martin Franze studoval na brněnské konzervatoři dirigování u Evžena Holiše a je absolventem v oboru sólový zpěv (ped. vedení Irena Hýlová). Na Janáčkově akademii múzických umění je absolventem v oboru dirigování sboru (ped. vedení doc. Lubomír Mátl). Jako zpěvák i dirigent spolupracuje s mnoha soubory na koncertech i studiových natáčeních. Příležitostně se věnuje komponování se zaměřením na sborovou literaturu.